

opholdt sig og virket nogen Tid i en anden Kommune, maa han siges at henhøre til den. Spørgsmaalet dreier sig da om, hvilken Tid der maa hengaa, for at man kan sige, at han hører et andet Sted hen end der, hvor han tilfældigvis er født. Først satte man 3 Aar; længere hen i Tiden satte man 5 Aar; nu har, som vi have hørt af den ærede første Aaler, og hvad vi ogsaa vide andetsteds fra, Regeringens første Forslag fastsat Fødestedet; Landstinget satte 10 Aar og her fremtræder et Forslag om 15 Aar. Denne Sag kan selvfølgelig ses baade fra Kommunens og Individets Side. Fra Kommunens Side tror jeg ikke, at hele dette Spørgsmaal om Refusion af Fattighjælp, om Hjemsendelse og om Flytning har stor økonomisk Betydning; thi jeg er enig med den ærede foregaaende Aaler i, at det i de fleste Tilfælde gaar omtrent lige op; det ene Aar kan Kommunen have et lille Overskud, det andet Aar en lille Underbalance. I ethvert Tilfælde er jeg enig med den ærede Aaler i, at disse Bestemmelser ingenlunde fremme Retfærdigheden, men snarere Uretfærdigheden. Der var derfor fra den økonomiske Side vistnok ikke Stort i Veien for at opgive hele dette Hjemsendelsesvæsen, hele dette Spørgsmaal om at refundere Fattighjælpen, og ligefrem at gaa til den yderste Grænse og sige: Paa det Sted, hvor Nøden opstaar, skal den afhjælpes og dermed Punktum. Den yderste Grænse paa den anden Side er at sige, at det Sted, hvor den Bedkommende er født, skal forsørge ham, men jeg gaar helst til den anden Iderlighed og lader Opholdsstedet blive Forsørgelsesstedet. Jeg tror som sagt ikke, at det i økonomisk Henseende har særdeles meget paa sig, men fra en anden Side har Sagen derimod en stor Betydning, idet der, som statistiske Oplysninger godtgjøre, stadig finder Indvandring af arbejdssørgende Folk Sted fra Landet til Byerne. En saadan har fundet Sted gjennem en lang Aarække, og den vil, saaledes som vor Udvikling for Diebliffet foregaar, vistnok vedblive at finde Sted i lang Tid. Den har endog i sin Tid været saa stærk, at Kommunerne have været i Trang for Arbeidskraft, hvoraf er fulgt en stærk Indvandring af Fremmede, forholdsvis mere til Landet end til Byerne. Naar man nu vilde sætte Fødestedet som Forsørgelsessted, vilde man faae at se, at de arbejdssørgende Kræfter, som vandrer til Byerne i Ungdommen, i deres bedste Aar, for en stor Del vilde vende tilbage, ødelagte og fordærvede. Det kan jeg paa ingen Maade billige, men jeg tror, at de, som have nydt Godt af Mandens Arbejde i hans kraftige Tid, og til hvis Fordel hans Livskraft er gaaet med, have Forpligtelsen til at forsørge ham, naar han ikke selv længere kan gjøre det. Jeg tror endvidere, at det Sted, hvor han ved herfærdige Aaster er bleven ødelagt og udygtig til at ernære sig selv, har den samme Pligt, som det Sted, hvor han har slidt sine Kræfter op. Jeg

anser det derfor for retfærdigt, at Byerne bør tage sig af den arbeidsdygtige Ungdom, som vandrer dertil, og som bliver opslidt og ødelagt der, thi Byerne have haft Nytte af dem i deres kraftige Tid, og de, der have haft Besværligheden og Besøftningen ved deres Opdragelse og Skolegang, have ganske vist ikke nogen Forpligtelse i den Retning; i alt Fald kan jeg ikke skjønne det. Jeg mener altsaa, at jo længere man sætter den Frist, inden hvilken Individet kan erhverve Forsørgelsesret paa andet Sted end det, hvor han er født, desto uheldigere økonomisk Virkning vil det have for Landdistrikterne til Fordel for Byerne, men dette er efter mit Skjøn uretfærdigt. Ser man paa Sagen fra selve Individets Side, er der ogsaa meget, som i Humanitetens Navn bør og kan siges til Fordel for at gjøre Fristen kortere. Naar et Individ i mange Aar har levet paa et Sted, naar han har erhvervet sig Venner og Forbindelser der, og naar man der har set, hvorledes Skjæbnen er bleven ham ugunstig, og hvorledes han er sunken ned til at trænge til Fattighjælp, vil han der blive behandlet ganske anderledes og bedre, end naar man kaster ham bort til et andet Sted, hvor han har set Dagens Lys, eller hvor han maaske kun juridisk er født, medens han faktisk er født et andet Sted, og hvor man aldrig har set ham eller kjendt ham. Der betragter man ham selvfølgelig kun som et Menneske, man har Udgift af og helst vil være fri for, og den Venlighed, han der vil møde, vil kun være ringe. Bliver han derimod hjemfendt efter et kortere Ophold, er Ubehageligheden derved ikke saa stor, men jo længere Frist der sættes for Forsørgelsesrettens Erhvervelse, desto ubehageligere og smerteligere bliver Hjemsendelsen for Individet. Jeg tror derfor, at det i Humanitetens Navn er en Fordring, man maa gjøre, enten at lade Forsørgelsen hvile paa det Sted, hvor Trangen er opstaet, eller i ethvert Fald at sætte en meget kort Frist. Man kan nu ikke mere behandle de Fattige paa en saa inhuman Maade, som disse Hjemsendelser i Virkeligheden ere og til alle Tider have været. Der er Intet i den Paragraf i Grundloven, som hjemler Forsørgelse for de Trængende, der tvinger os, eller engang opfordrer os til saaledes at knytte en ubehagelig Omstændighed til Fattighjælpen. Grundloven siger ganske ligefrem, at den, der ikke kan forsørge sig selv, har Krav paa offentlig Forsørgelse, men den giver ingen Anvisning paa, at man ved Lovene skal knytte særlige ubehagelige Omstændigheder til denne Hjælp, at man skal lægge et større eller mindre Onde til. Jeg synes ogsaa, det er fuldstændig inhumant og urigtigt at gjøre det, al den Stund jeg ikke kan forstaa, at det er nødvendigt af økonomiske Hensyn. — Endnu en lille Bemærkning kunde jeg have lyst til at gjøre om Forsørgelsesmaaden, hvorved jeg selvfølgelig kommer tilbage til de Ord, jeg tillod mig at oplæse af den tidligere Sn-